

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angst

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angst", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angst*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 170. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698091572960/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angst

kun kan komme i forhold til Gud som synder: »det er nu eengang en ceremoniel Vedtægt, at naar den endelige Aand vil see Gud, da maa den begynde som skyldig« (99).

Der er tidligere gjort rede for, at ifølge *Begrebet Angst* kan mennesket kun opleve sig selv som ånd ved oplevelsen af synd, ved erkendelsen af, »at han tillige er Dyr« (47). Ligesom angsten kan ses som positiv, fordi den fører mennesket frem i dets udvikling, idet den ikke er »en Ufuldkommenhed, da dens Størrelse tvertimod er en Prophetie om Fuldkommenhedens« (60), så kan synden i sig selv også opfattes som positiv, fordi mennesket gennem den bliver ånd. S.K. må da også *principielt* anerkende »Sandheden af den [...] Anskuelse gennem Synd at naae Fuldkommenhed« (95). På den anden side er han nødt til at sige, at det er »en Blasphemie at mene, at det skal realiseres *in concreto*« (smst.). Men han mener, at det positive aspekt i skylden og synden ofte er årsagen til, at mennesket drages: »Skyld har for Aandens Øie den Magt, som Slangens Blik har, at fortrylle« (smst.). Allerede derved, at erkendelsen af skyld og synd er vejen til ånd og frihed, kastes der fra en menneskelig synsvinkel en skygge af tvetydighed over, i hvilken forstand skylden så kan være noget, der bør bebrejdes mennesket.

Skyldens og syndens uforståelighed fra en almindelig menneskelig synsvinkel viser sig i øvrigt ved, at når en videnskabelig undersøgelse som *Begrebet Angst* yderst forsigtigt nærmer sig syndens virkelighed, så fremtræder spørgsmålet om menneskets skyld som tvetydigt; og efter at have konstateret denne tvetydighed markerer den psykologiske undersøgelse omgående, at den godt véd, at den er gået til »sin Grændse« (38), idet den besværgende gentager, at den aldrig kunne drømme om at give det udseende af, at den forklarer »det qualitative Spring«:

den, der gennem Angst bliver skyldig, han er jo uskyldig; thi det var ikke ham selv, men Angesten, en fremmed Magt, der greb ham, en Magt, han ikke elskede, men ængstedes for; – og dog er han jo skyldig, thi han sank i Angesten, som han dog elskede idet han frygtede den. Der gives i Verden intet Tvetydigere end dette, og derfor er denne [forklaring] den eneste psykologiske, medens den, for arter at gjentage det, aldrig falder paa at ville være Forklaringen, der forklarer det qualitative Spring (42).